

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Вакуленко Є.Ю.

студент,

Науковий керівник: Кашшай О.С.

старший викладач,

Інститут мистецтв

Київського університету імені Бориса Грінченка

СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО: ПРОБЛЕМИ ЙОГО ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА РОЗУМІННЯ У КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

Ставлення більшості людей до сучасного мистецтва вкрай неоднозначне. Сучасне мистецтво складне, химерне, бурхливе, іноді тривожне і шокує. Зазвичай, воно наповнене безліччю скритих символів і знаків, які потребують розшифровки та розпізнання. Воно – як один великий ребус, в якому сховані вселенські відповіді на найголовніші питання людського життя. Проблема і одночасно складність його трактування полягають в тому, що у всіх цих відповідях зазвичай домінує думка тільки однієї особи – самого автора: його емоції, досвід, власні переживання.

Суспільство, які звикло до мистецтва великих ідей та класичної естетики, домінуючої донедавна, болісно та критично сприймає сучасні витвори. Люди стикаються з ідеями, які не можуть інтерпретувати і зрозуміти. Питання «Чи варто уваги?» та «Чи мистецтво це?» час від часу ставить перед собою майже кожний глядач. Адже, в силу критичної індивідуалізації митців сучасне мистецтво стає складним навіть для професіоналів. Що вже казати про звичайних глядачів?

Сучасне мистецтво, з одного боку, інтригує та вражає оригінальними способами образотворчих рішень, з іншого – викликає відчуття порожнечі, іноді відторгнення, бо в силу відсутності контакту з ним його не просто, іноді неможливо зрозуміти. Ім насолоджуватися, особливо непідготовленому глядачеві.

Сучасне мистецтво (англ. contemporary art, іноді в якості синоніму використовують визначення «актуальне мистецтво») – сукупність художніх практик, що склалися у другій половині ХХ ст. Таким чином, це мистецтво, яке створене в недавньому минулому і теперішній час. На даний час сучасним мистецтвом прийнято вважати витвори, створені в період з 1970-х рр. по сьогодні [1]. «Актуальність такого мистецтва втілюється з експресивною душі «тут і тепер», що представляє собою живий експеримент, не створює готові стандарти, але який володіє нетрадиційним, новаторським характером, потужним потенціалом [2].

Вперше термін «contemporary» вжила Розалінда Краус (1941 р., США), одна з самих відомих на сьогодні аналітиків мистецтва. Термін цей визначає

перехід художнього процесу від модернізму до постмодернізму, формування якого відбувалося після Другої світової війни та триває досі.

Художні пошуки постмодернізму можна охарактеризувати як пошук альтернатив модернізму, ідеали якого іноді фактично руйнуються через ствердження прямо протилежних принципів.

Якщо для мистецтва модернізму вагомим залишається об'єкт, який аналізується і трактується відповідно до творчих пошуків певних напрямків, то постмодернізм повністю руйнує домінування об'єкту і долає звичні для класичного мистецтва образотворчі межі. Митцям не вистачає площі полотна чи аркушу, виникає мистецтво дії – перформанси, інсталяції, хеппенінгі, акції та флешмоби, в яких ідея об'єкту зникає і перетворюється на ідеї соціальної значущості, особистого переживання та персональної відповідальності.

Оскільки роль матеріального об'єкту та звичних цінностей вже недостатня для сучасного мистецтва, митці шукають можливість реально, а не віртуально і естетично, переживати певну ситуацію реальності – тож виникає мистецтво дії.

Пришли мистецькі течії, які активно відокремлювали себе від цінностей європейської культури, її норм і моралі; такі, що протиставляли себе усталеним нормам суспільства – наприклад, фактично всі види контр-культур: молодіжна революція 1960-х рр., хіппі, панк-рок, іст-вілладж, андеграундна рок-культура. На арт-процес великий вплив здійснив розвиток технології: в 1960-х рр. – відео та аудіо, в 1970-х рр. – комп'ютери, в 1990-х рр. – Інтернет. Масштабні амбіції митців призвели до пошуків нових експериментальних матеріалів, як засобів художньої виразності. Сьогодні буквально все може стати матеріалом для мистецтва.

Сучасність в мистецтві – це проблема точки зору, яка залежить від суті і гостроти погляду на час. Бути сучасним художником означає знайти правильну дистанцію і позицію, яка дозволяє зрозуміти епоху і описати її точними засобами виразності, що відповідають часу [3].

Сучасне мистецтво – зовсім інша форма мистецтва, ніж класична. Сьогочасні образи настільки складні для розуміння, що потребують певного інформаційного підґрунтя, яке зможе зорієнтувати глядача в акті мистецтва. Ось чому часто в залах з витворами Contemporary art біля творів розміщуються пояснення.

Оскільки мистецтво – один з способів пізнання світу та відтворення цього пізнання в художніх формах, то не існує «неправильного» чи негарного мистецтва. Сучасне мистецтво наділене іншими якостями, де естетика не на першому місці. Воно не має на меті подобатися, воно має завдання відображати реальність у властивих йому формах.

Твори сучасного мистецтва теж можуть стати класичними, проте їх природа буде інша, ніж природа творів, створених у ХІХ ст. Суттєва відмінність сучасного мистецтва від класичного в тому, що воно являє собою довготривалий процес невинного творення художнього образу в свідомості глядача.

В такому вигляді, в якому сучасне мистецтво існує сьогодні, воно починає формуватися в 1960-1970-х рр., коли художники шукають

альтернативу модернізму у вигляді нових художніх проявів: концептуального мистецтва, мінімалізму та ін. Правила і канони колишнього візуального мистецтва, їх форми, зміст і засоби припиняють домінувати. Сам твір мистецтва, як предмет, припиняє бути головним. На авансцену сучасного мистецтва замість сталої канонічної художньої форми виступає процес реалізації задуму – з своїми правилами, образами і засобами. У такому контексті стає зрозумілим гасло: «кожен – художник, все є мистецтво».

«В результаті послідовних формалістичних експериментів мистецтво так званого авангарду приходить до заперечення елементів художньої творчості, пов'язаних з відтворенням навколишнього світу. Малюнок, світлотінь, колорит – всі ці вимоги йдуть в минуле. Залишається тільки вираз художником своєї волі, своєї особистості. «Якщо головне – це художник, а не його зображення життя, то в кінці кінців він сам стає останнім твором мистецтва» [4].

Роль мистецтва на сьогоднішній день – загострити питання, шокувати глядача, збентежити його, вивести із зони комфорту, і саме цим, можливо, повернути увагу до актуальних питань людства. Створення новітньої мистецької мови – іноді процес другорядний. Сучасне мистецтво – це інструмент, метод подолання прірви з людством, навіть якщо воно діє через блюзнірство, химерність і незрозумілість.

Список використаних джерел:

1. Мистецтвознавство. – 1-2 / 09. – С. 110-132.
2. Жевак А.И. Социокультурные тенденции развития современного искусства / А. И. Жевак // Теория практика общественного развития. Краснодар. – 2013. – С. 40-43.
3. Воротников О. Погиб Леонид Николаев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://free-voina.org/post/129773489289/>.
4. Rouille A. Lamode du contemporain [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.paris-art.com.

Головченко А.Л.

студентка,

Науковий керівник: Кашшай О.С.

викладач,

*Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну
імені Сальвадора Далі*

ОРНАМЕНТАЛЬНІ МОТИВИ ЮВЕЛІРНОГО МИСТЕЦТВА МОДЕРНУ В ДИЗАЙНІ СУЧАСНИХ ЮВЕЛІРІВ

Наприкінці 80-х років XIX століття майже одночасно в мистецтві Європи та Америки виник «новий стиль» – модерн. При формуванні образів модерну орнамент увійшов в число найбільш важливих складових елементів стилю і знаходився в числі тих засобів художньої виразності, які дозволили